

วิธีทำให้บ้านเมืองลงตัวหลังเลือกตั้ง

เสนอประธานรัฐสภา หัวหน้าพรรคการเมืองทุกพรรค เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

และเพื่อนคนไทย

ประเวศ วะสี

๑.

ระหว่าง “การแก้ปัญหา” กับ “การรวมตัวกันทำสิ่งใหม่ที่ดี”

หลังเลือกตั้ง พรรคที่เป็นรัฐบาลก็คงพยายามแก้ปัญหาตามนโยบายที่หาเสียงไว้ แต่ปัญหามี รากยาวไกล และบุคคลกับสถาบันที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก การแก้ปัญหาจึงมักประสบอุปสรรคที่ ยากลำบากและการตีโต้กลับ บ่อย ๆ ครั้งกลับสร้างปัญหาใหม่ที่ใหญ่กว่าเดิม การเมืองก็คง ระหกระเหินยากที่บ้านเมืองจะลงตัว เป็นเช่นนี้มากกว่า ๑๐๐ ปีแล้ว

ขณะที่การเมืองแบบเก่าก็ต้องดำเนินไป โอกาสที่บ้านเมืองจะลงตัวก็มี ถ้ามีการเมืองใหม่ควบคู่ หรือเกื้อกูลกันไปด้วยคือ “การเมืองแห่งการรวมตัวกันทำสิ่งใหม่ที่ดี” นำโดยประธานรัฐสภา หัวหน้า พรรคการเมืองทุกพรรค สถาบันพระปกเกล้า ร่วมกับทุกฝ่ายในสังคม

“การรวมตัวกันทำสิ่งใหม่ที่ดี” ทำง่ายเพราะสิ่งใหม่ยังไม่มีศัตรู จึงไม่มีการต่อต้านหรือโต้กลับ ไม่มีใครเสีย มีแต่ได้หมดทุกฝ่าย รวมทั้งคนไทยและประเทศไทย

๒.

อะไรคือ “สิ่งใหม่ที่ดี”

มีหลายอย่าง แต่ที่สำคัญที่สุดคือ **ขับเคลื่อนระบบนโยบายไปสู่ความสำเร็จ** นโยบายมีผลกระทบใหญ่ทั้งทาง**วัฒนธรรม**และทาง**หายนะ** ถ้านโยบายที่สำคัญ ๆ ประสบความสำเร็จ บ้านเมืองจะลงตัว คนไทยจะอยู่เย็นเป็นสุข บ้านเมืองถูกต้องเป็นธรรม

แต่**ประเทศไทยมีความสำเร็จทางนโยบายน้อยมาก** เป็นเหตุให้บ้านเมืองวิกฤต คนไทยต้องอยู่ร้อนนอนทุกข์ ทั้ง ๆ ที่มีทรัพยากรเพื่อการพัฒนามากมายและมีความรู้มากพอ แต่การ**ขาดการคิดเชิงระบบและโครงสร้าง**ติดกับดักวิถีคิด สังคมไทยคิดเชิงกรรมหรือพฤติกรรมส่วนบุคคล จึงทะเลาะกันสูง และแก้ปัญหาด้วยการสั่งสอนอบรม เป็นการวินิจฉัยโรคผิด ประเทศไทยจึงไม่หายป่วย

ที่จริงคนไทยมีความดีหลายอย่าง เป็นคนมีน้ำใจโอบอ้อมอารี ยืดหยุ่น ประณีประนอม แต่ขาดการคิดเชิงระบบและโครงสร้าง

นโยบายก็มีระบบและโครงสร้าง

แต่เราทำเป็นส่วน ๆ หรือบางส่วน เมื่อไม่เป็นระบบครบวงจรก็เหมือนวงจรไฟฟ้า ถ้าไม่ครบวงจรไฟฟ้าก็เดินไม่ได้

แต่ถ้าเข้าใจ**ระบบและโครงสร้างของนโยบาย** แล้วเอาชิ้นส่วนมาประกอบตามโครงสร้าง ครบสมบูรณ์เป็นองค์รวมก็จะเกิดผลอย่างมหัศจรรย์ เช่นเดียวกับเครื่องบินที่มีระบบและโครงสร้าง เมื่อเอาชิ้นส่วนมาประกอบตามโครงสร้าง เมื่อครบเป็นองค์รวมก็เป็นเครื่องบินก็บินได้ ในขณะที่ชิ้นส่วนตั้งหลายหมื่นชิ้นไม่มีชิ้นใดที่บินได้เลย ต้องเป็นองค์รวมจึงจะบินได้

ฉะนั้น ถ้าเราต้องการ **“ประเทศไทยที่บินได้”** ต้องช่วยกันประกอบเครื่องประเทศไทยให้ครบเป็นองค์รวม

ฉะนั้น สิ่งใหม่ที่ดีที่สุดคือ รวมตัวกันประกอบเครื่องประเทศไทยให้ครบเป็นองค์รวม แล้วเกิดประเทศไทยที่มีคุณสมบัติใหม่อันมหัศจรรย์

๓.

ประเทศไทยที่มีคุณสมบัติใหม่อันมหัศจรรย์

เกิดจากการรวมตัวขับเคลื่อนระบบนโยบายสู่ความสำเร็จ

การขับเคลื่อนระบบนโยบายครบวงจรสู่ความสำเร็จ เป็นเรื่องยากที่ใครคนใดคนหนึ่งไม่ว่าจะเก่งแค่ไหนจะทำได้สำเร็จ แต่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของคนทั้งหมด

ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม คือ การที่คนทั้งหมดมีส่วนร่วมในการกำหนดการขับเคลื่อน และได้รับผลจากนโยบายที่ดี

ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบาย เป็นจุดบรรจบของประชาธิปไตยทางตรงและประชาธิปไตยตัวแทน จึงกล่าวว่าการเมืองแบบเก่า (ประชาธิปไตยตัวแทน) กับการเมืองแบบใหม่คือ ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเชื่อมโยงกัน ก็จะเกิดระบบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์และเป็นประชาธิปไตยอรรถประโยชน์ที่ทำให้บ้านเมืองลงตัว

๔.

วิธีการ

๑. เริ่มต้นโดยประธานรัฐสภา หัวหน้าพรรคการเมืองทุกพรรค ที่มี **สส.** ในสภาผู้แทนราษฎร และเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า ปรึกษาหารือกันอย่างไม่เป็นทางการ

ประธานรัฐสภา จากพรรคใดก็ตาม เมื่อเป็นประธานรัฐสภาแล้วก็มีความเป็นกลาง และยังเป็นประธานสถาบันพระปกเกล้าโดยตำแหน่ง จึงเป็นผู้มีความเหมาะสมยิ่ง

หัวหน้าพรรคการเมืองทุกพรรค ไม่ว่าจะ มี **สส.** ในพรรคมากน้อยเพียงใดก็ไม่สำคัญ ที่สำคัญคือพรรคของท่านเป็นตัวเครื่องมือของประชาชน และหลายท่านเป็นผู้นำที่ดีในการขับเคลื่อนนโยบาย

สถาบันพระปกเกล้า เป็นสถาบันทางวิชาการเพื่อประชาธิปไตยของรัฐสภา การขับเคลื่อนนโยบายต้องการวิชาการเป็นอย่างมาก ที่ผ่านมารัฐสภายังใช้ประโยชน์จากสถาบันพระปกเกล้าน้อยไป

ความไม่เป็นทางการ กิจการบ้านเมืองให้ความสำคัญแก่ความเป็นทางการมากกว่า ความไม่เป็นทางการ ความจริงความไม่เป็นทางการมีมาก่อนความเป็นทางการ ใหญ่กว่า เป็นธรรมชาติมากกว่า และคล่องตัวกว่า บ่อย ๆ มีสาระมากกว่าความเป็นทางการ เพราะความเป็นทางการติดที่รูปแบบ (Forms) กฎ ระเบียบ พิธีการ เช่น การพูดคุยกันที่หน้าห้องน้ำหรือที่โต๊ะอาหารได้สาระมากกว่าการประชุมที่เป็นทางการ การใช้ความไม่เป็นทางการเพื่อประโยชน์สาธารณะไม่ผิดกฎหมายหรือผิดศีลธรรมแต่อย่างใด

ฉะนั้น กระบวนการศึกษาหารืออย่างไม่เป็นทางการ สามารถเริ่มได้เลยโดยไม่ต้องรอพิธีการใด ๆ

๒. มอบหมายให้สถาบันพระปกเกล้า จัดตั้งศูนย์ข้อมูลนโยบายทำการรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนทั่วประเทศเกี่ยวกับประเด็นสำคัญ ๆ ของประเทศ และรวบรวมข้อประเด็นนโยบายของพรรคการเมืองทุกพรรคที่เสนอในการเลือกตั้งเป็น **ข้อมูลใหญ่** (Big data) เพื่อนโยบาย
๓. สถาบันพระปกเกล้า ระดมนักวิชาการเชิงนโยบายที่เก่ง ๆ มาวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลใหญ่เชิงนโยบายให้เป็นประเด็นทางนโยบาย สมมติว่าได้ ๒๕ ประเด็นใหญ่

๔. จัดพิมพ์ ๒๕ ประเด็นใหญ่ทางนโยบายอย่างดีและสื่อถึงประชาชนโดยทั่วถึง เพื่อพิจารณา ไตร่ตรองซ้ำ ขณะเดียวกันเป็นการสร้างความมุ่งมั่นร่วมกันว่า ประเทศของเรามี ๒๕ เรื่องใหญ่ที่ต้องร่วมกันขับเคลื่อน

คนไทยไม่เคยมีความมุ่งมั่นร่วมกัน เป็นแบบเบียดหัวแตก ถ้ามีความมุ่งมั่นร่วมกันจะมีพลังร่วมประดุจแสงเลเซอร์

๕. ระดมนักวิชาการเชิงนโยบายที่เก่งที่สุด ทบทวน สังเคราะห์นโยบาย ให้เป็นนโยบายที่แจ่มที่สุด สมมติว่ามี ๒๕ นโยบาย
๖. นำนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมและสังเคราะห์มาด้วยดีแล้ว เข้าสู่การตัดสินใจทางการเมือง คือ **กรรม** และรัฐสภา ซึ่งจะตัดสินใจได้ง่าย ถ้าผ่านขั้นตอนมาด้วยดีแล้ว
๗. นำนโยบายที่ผ่านการตัดสินใจทางการเมืองแล้ว ไปบริหารจัดการสู่ความสำเร็จ
๘. โดยจัดตั้ง**คณะขับเคลื่อนระบบนโยบาย** ๒๕ คณะ คณะละประมาณ ๑๕ - ๒๐ คน ประกอบด้วย ผู้ที่เหมาะสมกับนโยบายแต่ละนโยบาย โดยมีประธานแต่ละคณะซึ่งมีความเป็นผู้นำสูงที่มีปัญหา บารมี คณะขับเคลื่อนระบบนโยบายต้องมีสมรรถนะสูง จากการมีส่วนร่วมของพรรคการเมืองทุก พรรคและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ นี่ไม่ใช่เรื่องการต่อสู้ทางการเมืองแล้ว แต่เป็นเรื่องของบ้านเมือง ที่ทุกคนทุกฝ่ายต้องร่วมกัน

นี่เป็นจุดสำคัญที่การเมืองยกระดับเป็นการเมืองหรือการร่วมสร้างประเทศไทย

๙. การบริหารจัดการนโยบายที่ผ่านการตัดสินใจทางการเมืองแล้วมี ๗ ขั้นตอน* ถ้าทำครบก็จะสำเร็จทุกเรื่องต่อให้ยากเท่าใดก็จะสำเร็จ จึงเรียกว่า **“สัมฤทธิ์ศาสตร์”**

---

* คู่มือขับเคลื่อนระบบนโยบายครบวงจร ๑๒ ขั้นตอนสู่ความสำเร็จ (คู่มือสัมฤทธิ์ศาสตร์พาดิออกจากริกฤต) โดย ศ.นพ.ประเวศ วะสี

๕.

ผลจากการร่วมขับเคลื่อนระบบนโยบาย

๑. เมื่อนโยบายที่สำคัญ ๆ ประมาณ ๒๕ เรื่อง ประสบความสำเร็จ ประเทศก็จะพ้นวิกฤต มีความถูกต้องเป็นธรรม ขจัดความยากจนลดความเหลื่อมล้ำ คนไทยทุกคนอยู่ดีมีสุข รัก และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสมดุล เป็นประเทศที่น่าอยู่ที่สุด
๒. ประเทศไทยจะเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ที่คนไทยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนระบบนโยบายไปสู่ความสำเร็จ และร่วมรับประโยชน์จากความสำเร็จอย่างทั่วถึงเป็นธรรม
๓. บ้านเมืองจะลงตัวไม่เป็นประเทศเครื่องหลุดอีกต่อไป เพราะฟันเฟืองและชิ้นส่วนต่าง ๆ จะเข้ามาประกอบกันตามระบบและโครงสร้างเหมือนรถยนต์หรือเครื่องบินที่ประกอบเครื่องสมบูรณ์ ไม่มีส่วนใดแตกแหวแยกตัวจากองค์รวม บุคคลและสถาบันต่าง ๆ จะมีพฤติกรรมอยู่ในร่องในรอย การเมืองก็จะเป็นส่วนหนึ่งของระบบนโยบายและเป็นพลังขับเคลื่อนระบบทั้งหมด
๔. ในการร่วมขับเคลื่อนระบบนโยบายเครื่องมือที่ใช้คือ “การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ” หรือ PILA (Participatory Interactive Learning through Action) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้ง (Transformation) ในทุกมิติ ทั้งโลกทัศน์ ความรู้สึกนึกคิด จิตใจ และสัมพันธภาพ ที่ยิ่งทำยิ่ง
  - รักกันมากขึ้น
  - ยิ่งเชื่อถือไว้วางใจกัน
  - ยิ่งฉลาดขึ้นและฉลาดร่วมกัน
  - เกิดปัญญาาร่วม (Collective wisdom) นวัตกรรมอัจฉริยภาพกลุ่ม (Group genius)
  - ทั้งหมดเป็นพลังมหาศาลที่ฝ่าอุปสรรคทุกชนิดไปสู่ความสำเร็จ
  - จึงมีความสุขร่วมกันประดุจบรรลุนิพพาน

๖.

ณ จุดพลิกผัน โอกาสพลิกโฉมประเทศไทย

ภายหลังเลือกตั้ง ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นจุดพลิกผัน (Tipping point) ของประเทศไทย ด้านหนึ่งไปสู่การเมืองแบบเดิม ๆ ประเทศวิกฤตมากขึ้น

อีกด้านหนึ่ง พลิกไปสู่ความลงตัวของบ้านเมือง

การพลิกโฉมประเทศไทยก็ไม่ยาก ถ้ารู้วิธีการ วิธีการซึ่งไม่ใช่เป็นศัตรูต่อสู้ทำลายกัน แต่เป็น **การรวมตัวทำสิ่งใหม่ที่ดี** คือ ร่วมขับเคลื่อนระบบนโยบายซึ่งเป็นปัญญาสูงสุดของชาติไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ คือ สุขภาวะที่สมบูรณ์ของคนไทยทั้งแผ่นดิน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ ทำให้รักและชื่นชมต่อกัน ฉลาดร่วมกัน สร้างความสำเร็จร่วมกัน เป็นเรื่องใหญ่แต่ทำง่ายด้วยความสุขและความสร้างสรรค์ร่วมกัน

ข้อสำคัญ ถ้าการสื่อสารมวลชนเข้าใจ และสื่อสารให้สังคมเข้าใจและร่วมขับเคลื่อน

สื่อสร้างสรรค์ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดของการพลิกโฉมประเทศไทย
